

การล่าตามแนวชายแดนกับความมั่นคงของชาติ : ศึกษากรณีด้าน
จังหวัดปราจีนบุรี

พ.ศ.ศ. สีกกพล สุขปาน

วิทยานพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-632-405-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I1665 6465

BORDER TRADE AND NATIONAL SECURITY : A CASE STUDY OF
PRACHINBURI PROVINCE

Pol.Maj. Sakkapol Sukhpan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Political Science
Graduate School
Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-632-405-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การค้าตามแนวชายแดนกับความมั่นคงแห่งชาติ : ศึกษากรณีด้าน

จังหวัดปราจีนบุรี

โดย

พ.ต.ต. ศักกพล สุขปาน

ภาควิชา

การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

[Handwritten signature]

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ฤกษ์สุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

[Handwritten signature]

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ จรุง สุภาพ)

[Handwritten signature]

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ)

[Handwritten signature]

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลิ้มมณี)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ศักกพล ลู่ขปาน : การค้าตามแนวชายแดนกับความมั่นคงของชาติ : ศึกษากรณีด้าน
จังหวัดปราจีนบุรี (BORDER TRADE AND NATIONAL SECURITY : A CASE STUDY OF
PRACHINBURI PROVINCE) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ประหยัด หงษ์ทองคำ , 116 หน้า.
ISBN 974-632-405-5

การศึกษาริชาลัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะทราบว่า การเปิดจุดผ่อนปรนการค้าตามแนวชายแดนไทย-
กัมพูชานั้น มีปัจจัยใดที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ รวมทั้งต้องการศึกษาเพื่อให้ทราบว่าควรจะมี
มาตรการที่เหมาะสมอย่างไรที่จะใช้กับการค้าตามแนวชายแดน เพื่อให้เกิดผลดีแก่ประชาชนทั้งในด้าน
เศรษฐกิจ ความปลอดภัย ในฐานะที่ผู้ศึกษาริชาลัยรับราชการตำรวจประจำอยู่ ณ สถานีตำรวจภูธรอำเภอ
อรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว มีความเห็นว่าการเปิดจุดผ่อนปรนการค้าตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา
เพื่อให้การค้าตามแนวชายแดนดังกล่าว เป็นไปโดยเสรี ขอบด้วยกฎหมายและปลอดภัย มีเจ้าหน้าที่ที่
เกี่ยวข้องดูแลอย่างใกล้ชิด อันจะมีผลโดยตรงต่อการลดการค้าตามแนวชายแดนที่มีขอบด้วยกฎหมาย หรือที่
เรียกกันทั่วไปว่า "ตลาดมืด" ลง จนหมดไปในที่สุด อันจะเป็นผลดีแก่ราษฎรตามแนวชายแดนทั้งในด้าน
ความปลอดภัย อาชีพ รายได้ และเป็นผลดีแก่ประเทศโดยรวม ในด้านภาษี เศรษฐกิจ ความสัมพันธ์
อันดี ระหว่างประเทศ และสุดท้ายคือ ความมั่นคงของชาติ

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การเปิดเงื่อนไขนโยบายในการเปิดจุดผ่อนปรนการค้าตามแนวชายแดน
พฤติกรรมอันมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ่อค้า และราษฎรตามแนวชายแดนมีผลต่อความมั่นคงของชาติ

ภาควิชา ปกครอง
สาขาวิชา ปกครอง
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิสิต *Wan. Jirapong S.*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Prachin*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C431794 : MAJOR GOVERNMENT

KEY WORD: BORDER TRADE, NATIONAL SECURITY, SITUATION IN BORDER,
BORDER PASS

SAKKAPOL SUKHPAN : BORDER TRADE AND NATIONAL SECURITY : A CASE
STUDY OF PRACHINBURI PROVINCE. THESIS ADVISOR : ASSO.PRAYAD
HONGTONGKUM, 116 pp. ISBN 974-632-405-5

The purpose of this study is to find out whether the border trade between Thailand and Cambodia has any affects on the national security and whether the border-trade policy benefits the majority of Thai people along the border. It is discovered that on the one hand the opening of the border trade lessens the role of black marketeers, facilitates official regulation and crime suppression, and generates more income. On the other hand the policy itself, the abuses of authority by some government officials, and the activities of merchants and people pose many negative impacts on the national security.

ภาควิชา..... ปกครอง
สาขาวิชา..... ปกครอง
2537
ปีการศึกษา.....

ลายมือชื่อนิสิต..... *Wong, Jom...*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Prayad Hongtongkum*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความช่วยเหลือ การให้คำแนะนำจากกรรมการ วิทยานิพนธ์ทุกท่าน ขอกราบขอบพระคุณ รศ.ประหยัด หงษ์ทองคำ อาจารย์ที่ปรึกษา อย่างสูงยิ่งที่ ได้ช่วยเหลือ เอาใจใส่ คอยติดตามความคืบหน้าและช่วยแก้ไขปัญหาในการดำเนินการวิจัยเสมอมา ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ จรูญ สุภาพ รองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลิ้มมณี ผู้ให้ คำแนะนำด้านทฤษฎี สมมติฐาน ภาษา การจัดระบบความคิด จนเกิดความสมบูรณ์ รวมทั้งคณาจารย์ ที่สอนในหลักสูตรทุกท่าน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ประสานงานบัณฑิตคณะรัฐศาสตร์ ที่ให้ความสะดวกจนจบ หลักสูตร

ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะ ทุกท่านที่มีชื่อในวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความสะดวกในการ รวบรวมข้อมูล ตลอดจนผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาที่ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุน

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ได้ทำหน้าที่อื่นประเสริฐยิ่ง คือ กำลังใจให้ผู้วิจัย สำเร็จการศึกษาและเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ รวมตลอดญาติ พี่น้อง ที่คอยให้กำลังใจและความสนใจ

พ.ต.ต. ศักกพล สุขปาน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของเรื่อง.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย.....	6
ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	6
สมมุติฐานของการศึกษาวิจัย.....	7
นิยามศัพท์.....	7
วิธีการศึกษาวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย.....	8
การนำเสนอ.....	8
2 ทฤษฎี แนวความคิดที่ใช้ในการศึกษาวิจัย.....	10
ความหมายของความมั่นคงแห่งชาติ.....	10
การขาดความมั่นคงแห่งชาติ.....	21
ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดความมั่นคงแห่งชาติ.....	24
ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ	31
แนวความคิดเกี่ยวกับนโยบายของรัฐ.....	33
3 จังหวัดสระแก้ว.....	42
ประวัติความเป็นมา.....	42
การแบ่งเขตการปกครอง.....	45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
สภาพทางเศรษฐกิจ.....	45
การค้าตามแนวชายแดน ไทย-กัมพูชา.....	47
สภาพการค้าตามแนวชายแดน ไทย-กัมพูชา.....	48
สภาพการเดินทางติดต่อการค้า.....	49
ระบบการค้า.....	52
ระบบการชำระเงินและการแลกเปลี่ยนเงินตรา.....	52
การเก็บเงินค่าธรรมเนียมศุลกากร.....	52
สภาพโดยทั่วไปอื่น ๆ	53
ความต้องการการค้าของกัมพูชา ชายแดนด้านจังหวัดสระแก้ว.....	53
สถิติการค้า ไทย-กัมพูชา.....	55
ความหวังในการพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดสระแก้ว.....	62
4 การวิเคราะห์ปัจจัยเรื่องนโยบายการค้าตามแนวชายแดน ไทย-กัมพูชา กับความมั่นคงแห่งชาติ.....	63
ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อนโยบายการค้าชายแดน ไทย-กัมพูชา กับความมั่นคงแห่งชาติ.....	66
5 การวิเคราะห์ปัจจัยเรื่องพฤติกรรมเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ่อค้า และราษฎร ตามแนวชายแดนต่อนโยบายการค้า ไทย-กัมพูชา กับความมั่นคงแห่งชาติ.....	83
6 สรุปและข้อเสนอแนะ.....	
สรุป	96
ข้อเสนอแนะ.....	103
รายการอ้างอิง.....	105

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางแสดงการแบ่งเขตการปกครองจังหวัดสระแก้ว.....	43
ตารางแสดงมูลค่าการค้าจากการประมาณการ ณ จุดผ่อนปรน บ้านคลองลึก.....	51
ตารางสถิติการค้าไทย-กัมพูชา ปี พ.ศ. 2536.....	57
ตารางสถิติการค้าไทย-กัมพูชา ปี พ.ศ. 2537.....	58
ตารางข้อมูลเหตุการณ์ชายแดน ปี พ.ศ. 2533.....	๘7
ตารางข้อมูลเหตุการณ์ชายแดน ปี พ.ศ. 2534.....	๘8
ตารางข้อมูลเหตุการณ์ชายแดน ปี พ.ศ. 2535.....	๘9
ตารางข้อมูลเหตุการณ์ชายแดน ปี พ.ศ. 2536.....	90
ตารางข้อมูลเหตุการณ์ชายแดน ปี พ.ศ. 2537.....	91
ตารางเปรียบเทียบคดีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2533-2537.....	92